

Yttrande över Förslag till nationell plan för transportsystemet 2018-2029

Sammanfattning

Trafikverket har på uppdrag av regeringen tagit fram en plan för transportsystemet 2018-2029. Trafikverkets prioriteringar bygger på de transportpolitiska målen, riksdagens beslut om infrastrukturpropositionen *Infrastruktur för framtiden – innovativa lösningar för stärkt konkurrenskraft och hållbar utveckling* samt regeringens direktiv. Fyrstegsprincipen har tillämpats: (1) Tänk om, (2) Optimera, (3) Bygg om och (4) Bygg nytt. Total budget är 622,5 miljarder kronor där en del redan är bundna av nu gällande plan (2014-2025). Medlen fördelas med 333,5 miljarder kronor till utveckling av transportsystemet och 289 miljarder kronor till vidmakthållande av transportsystemet.

Planens syfte kan konkret beskrivas enligt följande:

- återställa och utveckla järnvägens funktionalitet
- främja säkra och funktionella vägar och höja säkerheten för oskyddade trafikanter
- främja överflyttningen av godstransporter från väg till järnväg och sjöfart
- bidra till fungerande och hållbara miljöer i städerna och erbjuda en grundläggande standard på landsbygden
- minska transportsektorns miljöpåverkan utifrån den nationella planens roll
- skapa förutsättningar för att utveckla morgondagens transportsystem

Förbundets synpunkter

Svenska Transportarbetareförbundet har via remiss 2017-08-31 beretts möjlighet att avge synpunkter på rubricerat föreskriftsförslag. Vi vill därför framföra följande synpunkter.

Trafikverkets förslag till nationell plan 2018 - 2029 är i grunden ett väl genomarbetat och sunt förslag. Svenska Transportarbetareförbundet vill dock lyfta ett flertal ämnen som härrör både till förslaget och till den statliga infrastrukturen, men också andra politiska frågor som påverkar förbundets medlemmar och samhället i övrigt.

Hållbarhet

Under planperioden spås godstrafiken på väg öka i stor utsträckning. Detta samtidigt som Sverige ska, och måste, arbeta mot att bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer. Svenska Transportarbetareförbundet arbetar för hållbara transporter av både gods och människor, då klimatmässig och social hållbarhet hänger ihop. Dessvärre råder det idag en extremt hård prispress inom godstrafiken på väg. Företagen konkurrerar främst genom att försämra för chaufförerna och terminalarbetarna, och övriga anställda. Idag vittnar anställda och åkare om chaufförer som lever under bedrägliga förhållanden och avlönas på nivåer långt under det som skulle kunna kallas relativ fattigdom i Sverige.

Konkurrensen i branschen är inte sund och bidrar till skatt- och bokföringsbrott. Så länge detta inte beivras, så hindras omställningen mot energieffektivare och klimatsmartare godstransporter. Detta genom att seriösa företag tvingas till fusk för att kunna följa marknadspriserna orsakade av annat fusk.

Här har Trafikverket ett stort ansvar eftersom en så stor del av medlen når marknaden genom upphandling. Alla upphandlande aktörer måste, i så stor mån det går, verka för sund konkurrens som inte drabbar miljö eller anställda. Mer om detta under egen rubrik.

Trafikverket
trafikverket@trafikverket.se
N2017/05430/TIF

Önskvärt är också, som Trafikverket konstaterar, att mer inrikes gods går på järnväg och sjö. Även här drabbar den osunda konkurrensen miljö och människa, då kostnadsläget mellan väg och järnväg/sjö förskjuts genom osund prispress på vägtransporter.

Lågtrafikerat vägnät

Svenska Transportarbetareförbundet ser att det finns ett underhållsunderskott i det svenska vägnätet. Förbundet kan då inte acceptera att det lågtrafikerade vägnätet kommer att få en ytterligare negativ tillståndsutveckling under planperioden. Om så krävs på grund av den totala budgeten så är det en av anledningarna till att budget måste höjas.

Svenska Transportarbetareförbundets medlemmar använder hela vägnätet i både yrket och privat och en ytterligare försämring kommer att fortsätta driva urbaniseringen. Även om en del av problematiken kan adresseras till den nya vägtypen, vägar som är viktiga för landsbygden (vägtyp 5), så måste underhåll av hela Sveriges vägar få kosta.

Upphandling

Trafikverket måste ta ansvar för hur skattemedlen påverkar branschen när de når marknaden genom upphandling. När det är lägst pris som upphandlaren premierar mest så riskerar upphandlaren att bidra till en osund konkurrens med många entreprenörsled. Företagen som vinner upphandlingarna är ofta seriösa men kan vara sämre på att kontrollera alla led av underentreprenörer som arbetar under projektet. Trafikverket måste ta allvarligt på sitt beställansvar och arbeta aktivt med att motarbeta osund konkurrens i upphandlingarna. Det enklaste sättet är att ställa krav på särskilda arbetsrättsliga kontraktsvillkor, lägst i linje med gällande kollektivavtal, för alla led i entreprenadkedjan hos anbudslämnaren. Efter upphandlingen måste också Trafikverket arbeta mer med uppföljning av de företag som vinner upphandlingar. Trafikverket bör också ta hjälp av branschen och arbetsmarknadens parter för att ta fram upphandlingskrav för ett mer hållbart samhälle.

Säkra uppställningsplatser

Svenska Transportarbetareförbundets medlemmar vill se fler säkra uppställningsplatser i Sverige. Uppställningsplatserna är idag för få och för trånga, samt att få kan anses trygga och säkra. Detta är en mycket viktig fråga för våra medlemmar och de chaufförer som trafikerar vägarna.

Halkbekämpning

Många av våra medlemmar upplever att Trafikverket varje år blir sämre på halkbekämpning. Det är inte acceptabelt. Chaufförer ska tryggt och säkert kunna framföra gods och människor även när det är halka. Det kan till viss del adresseras med vinterdäckskrav för lastbilar, men staten har också ett stort ansvar.

Totala budgeten

Det finns ett underhållsunderskott på det svenska vägnätet, framförallt i de norra länen. Riksdagen måste tillföra mer medel till drift och underhåll så att Svenska Transportarbetareförbundets medlemmar och andra kan färdas säkert över hela Sverige.

Stockholm den 30 november 2017

SVENSKA TRANSPORTARBETAREFÖRBUNDET

Lars Mikaelsson
Förbundssekreterare

Jonatan Karreskog
Föredragande